

سندیکای صنعت برق ایران
Iran Electrical Industry Syndicate

توسعه صنعت برق

چالش‌ها و راهکارها

سال انتشار: ۱۴۰۱

سندیکای صنعت برق ایران

Iran Electrical Industry Syndicate

معاونت پژوهش و برنامه ریزی
۱۴۰۱

توسعه صنعت برق چالش‌ها و راهکارها

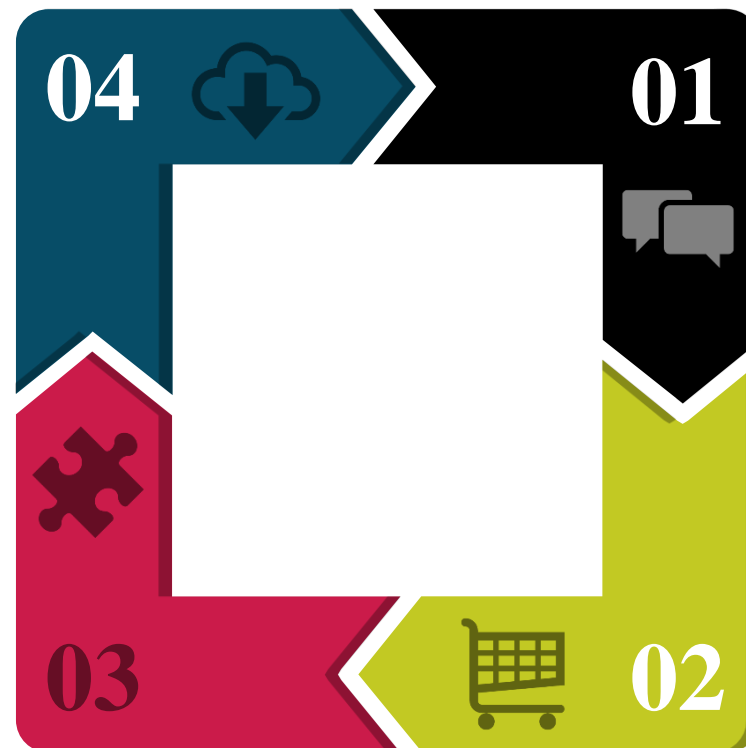
ابر چالش اقتصاد برق و انرژی ایران

کاهش سرمایه گذاری

با کاهش منابع مالی شرکت های صنعت برق، سرمایه گذاری در صنعت برق کاهش می یابد

افزایش بدهی

بدهی دولت به بخش خصوصی (تولیدکنندگان برق و پیمانکاران و سازندگان انباشت شود

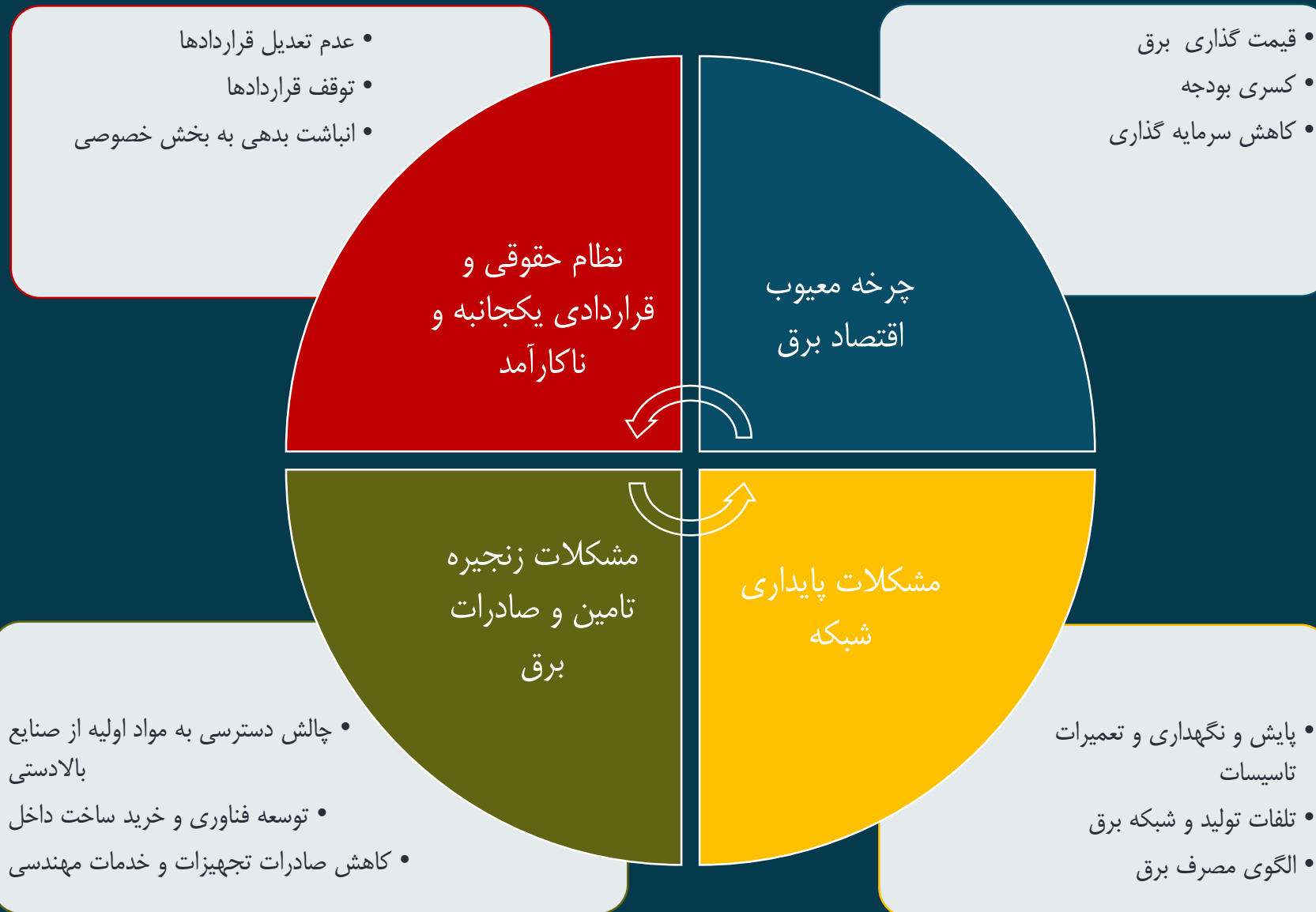
مکانیزم ناکارآمد قیمت گذاری

مکانیزم قیمت گذاری موجود نمی تواند بین عرضه و تقاضای برق تعادل برقرار کند

کسری بودجه

عدم توازن در درآمدها و هزینه ها منجر به کسری بودجه شده است

چالش های اصلی صنعت برق

راهکارها و سیاست های پیشنهادی

- اصلاح اقتصاد برق
- توسعه بهینه سازی و تجدیدپذیر ها با اتکا ظرفیت های دانش بنیان
- اصلاح روابط مالی شرکت های بخش انرژی با دولت
- اصلاح ساختار بخش انرژی در کشور

سناریو رشد تعیین شده در برنامه ششم (۵ درصد)

15.3

سناریو رشد وضع موجود (۲٫۸ درصد)

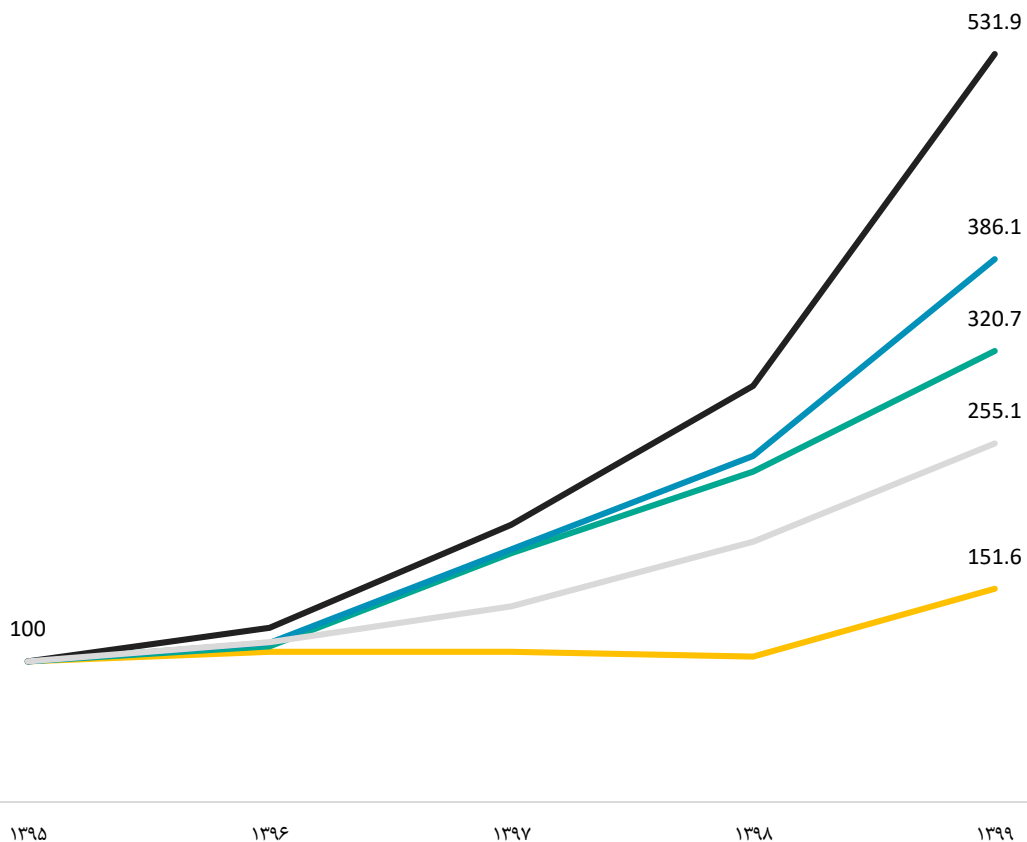
8.2

1

اصلاح نظام مالی برق در جهت توسعه صنعت

1. اصلاح نظام قیمت‌گذاری در بازارهای برق و فروش به مشترکین : خروج دولت از خرید و فروش برق و تعرفه گذاری تکلیفی برای عموم مشترکین (آزاد سازی تجارت برق بین عرضه و تقاضا از طریق بورس انرژی) و تامین برق مشترکان مورد حمایت (تا سقف الگوی مصرف) با قیمت یارانه ای از محل نیروگاه های دولتی
2. آزادسازی تجارت برق (بازار عمده فروشی و صادراتی) در استفاده از فرصت‌های نوظهور جهت افزایش جریان نقدینگی صنعت برق از قبیل بازار رمزرها، صادرات برق و ....
3. افزایش سرمایه‌گذاری صنعت برق از طریق اصلاح مدل‌های تأمین مالی (مولدسازی دارایی‌های راکد، به‌کارگیری ابزارهای نوین بازار سرمایه و تسهیل فرایندهای سرمایه‌گذاری توسط صنایع بزرگ)
4. تسویه مطالبات بخش خصوصی (پرداخت معوقات با حفظ قدرت خرید و ایجاد انضباط مالی در دستگاه‌های اجرایی)

روند شاخص قیمت تولید کننده - ۱۳۹۵ الی ۱۳۹۹

خدمات معادن صنعت کشاورزی برق

مبلغ دریافت شده توسط تولیدکننده از خریدار (۱۳۹۵=۱۰۰)

اصلاح نظام حکمرانی و ساختار نهادی صنعت برق

1. چابک‌سازی ساختارهای سازمانی و انتخاب مدیران کلیدی صنعت برق برای ایجاد تغییرات اساسی در ساختار نهادی
2. تسریع در ساماندهی نهاد تنظیم‌گر برق
3. فعال ساختن اتاق گفتگوی وزارت نیرو و بخش خصوصی به‌عنوان یک‌نهاد دائمی برای برقراری تعامل مستقیم وزیر نیرو و مدیران ارشد صنعت برق با نمایندگان بخش خصوصی
4. فعال نمودن شورای عالی انرژی جهت نظارت، پایش و ارزیابی برنامه‌ها و سیاست‌های اصلی وزارت نیرو
5. تشکیل اپراتورهای خصوصی و رقابتی جهت خرده‌فروشی برق و تمرکز موضوع فعالیت شرکت‌های توزیع برق به توسعه و بهره‌برداری از شبکه

2.5

میلیارد دلار بدهی به بخش
خصوصی صنعت برق

رژیم حقوقی حاکم بر صنعت برق، یکپارچه، شفاف و منصفانه نیست. در حال حاضر وزارت نیرو برای حل مسائل درون بنگاهی شرکت‌های تابعه از اختیارات حکمرانی بصورت یکجانبه و در جهت منافع این شرکت‌ها استفاده می‌نماید. به نحویکه در مواردیکه لازم است وزارت نیرو در مقام نماینده دولت در حکمرانی صنعت برق، توازن مبادلات تجاری بین شرکت‌های دولتی و خصوصی را تعریف نماید و از ایجاد قدرت بازار در برخی بنگاه‌ها جلوگیری نماید، عملاً به سمت حل مسائل بنگاه‌های دولتی به دلیل دولتی بودن و متولی اداره آن‌ها، حرکت کرده است. برای ایجاد یک رژیم حقوقی کارآمد در صنعت برق، ضروری است بخش حکمرانی و مقررات‌گذاری از بخش بنگاهداری و تصدی‌گری مستقل شود

اصلاح رژیم حقوقی و مقررات حاکم بر صنعت برق

1. اجرای کامل قرارداد تیپ طراحی، خرید و احداث تأسیسات برقی (تولید، انتقال و توزیع) با هدف تأمین منافع طرفین قراردادها، پذیرش مخاطرات ناشی از تغییرات محیطی، پرداخت هزینه تأخیر در تأدیه و الزام شرکت‌های تابعه در چهارچوب اجرای ماده ۲۳ قانون بهبود مستمر محیط کسب و کار
2. رفع معضل قراردادهای نیمه‌تمام با ایجاد کارگروه رسیدگی به قراردادهای نیمه‌تمام و اولویت‌گذاری قراردادها و اصلاح تبصره ۸۰ قانون بودجه سال ۱۳۵۸ برای افزایش حدود اختیارات وزارتخانه جهت تغییر مبلغ پایه قراردادها متناسب به نوسانات اقتصادی کشور
3. حذف مقررات و مجوزهای مخل و زائد صنعت برق (فرایندهای اخذ گواهینامه‌ها، مجوزها، و پروانه‌های فعالیت را اصلاح نماید و با کاهش تعداد موارد اخذ مجوز و افزایش مدت اعتبار آن‌ها، هزینه‌های ناشی از بروکراسی زائد و بی‌ثمر را کاهش دهد.)
4. اجرای درست و کامل قوانین و رویه‌های قضائی در حوزه تولید، انتقال و توزیع برق (مانند اجرای تصویب‌نامه شماره ۳۱۱۰۸/ت/۵۱۷۰۹ هـ مورخ ۱۲/۳/۹۴ هیات محترم وزیران درباره تأمین ارز با نرخ رسمی برای پرداخت اقساط تسهیلات صندوق توسعه ملی، اجرای حکم دیوان عدالت اداری مبنی بر جبران زیان مالی نیروگاه‌ها از محل عدم تعدیل نرخ پایه آمادگی در دو سال پایانی برنامه پنجم توسعه)

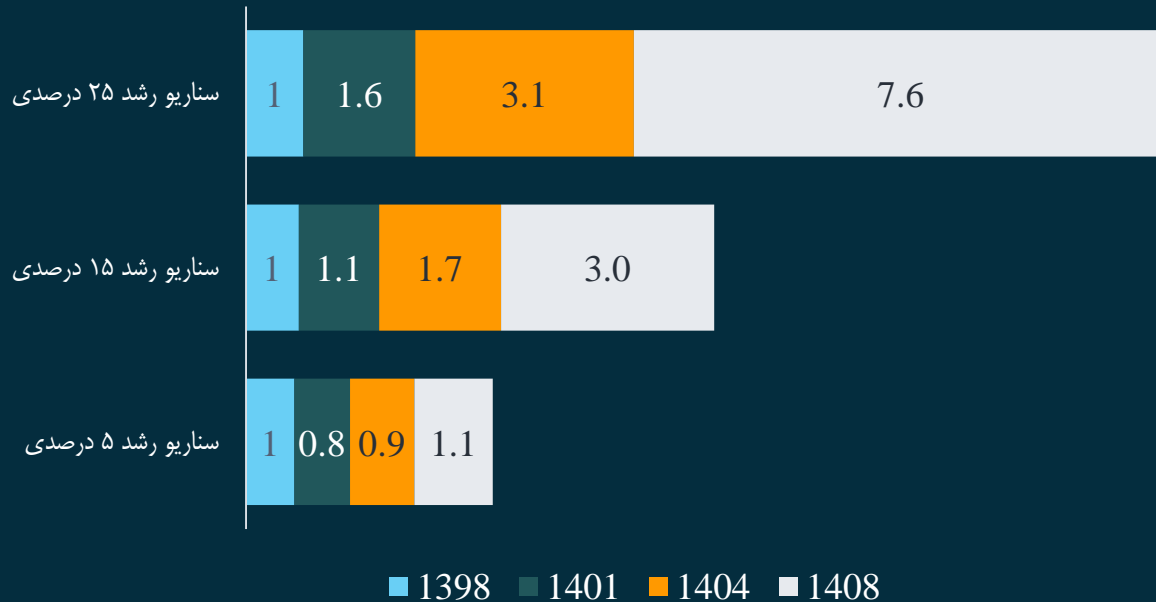

رفع موانع ساخت داخل و توسعه صادرات صنعت برق

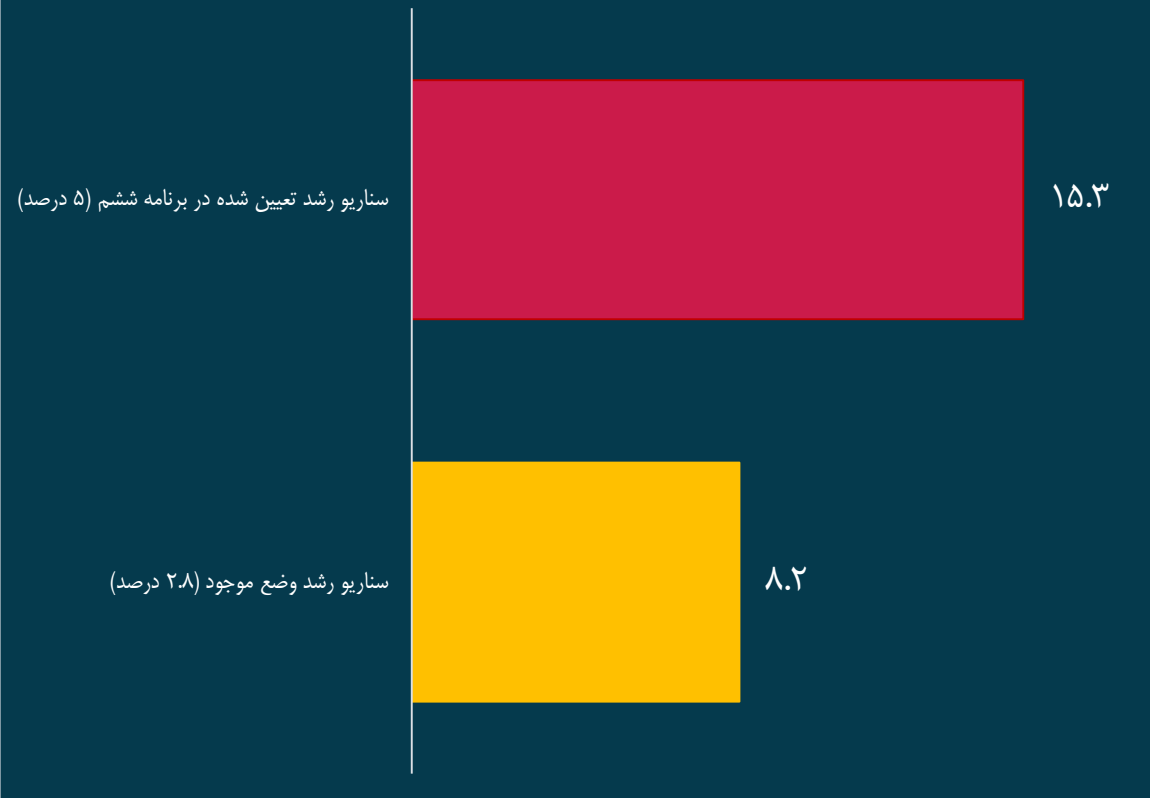
1. استفاده از ظرفیت‌های موافقت‌نامه‌هایی که بین ایران و کشورهای همسایه و منطقه مبادله شده است.
2. رفع محدودیت‌های جابه‌جایی پول (محدودیت‌های تحریم) و حل مشکل مسدودی درآمدهای ارزی بلوکه‌شده در بانک‌های کشورهای مقصد صادراتی که انتقال و وصول آن در کوتاه‌ترین زمان ممکن
3. ایجاد نظام نشان کیفیت صادراتی برای محصولات صادراتی
4. توسعه و تقویت آزمایشگاه‌های مرجع در داخل کشور
5. تسهیل ورود محصولات دانش‌بنیان‌ها و سازندگان داخلی به بازار شرکت‌های زیرمجموعه وزارت نیرو

سناریوهای رشد صادرات صنعت برق

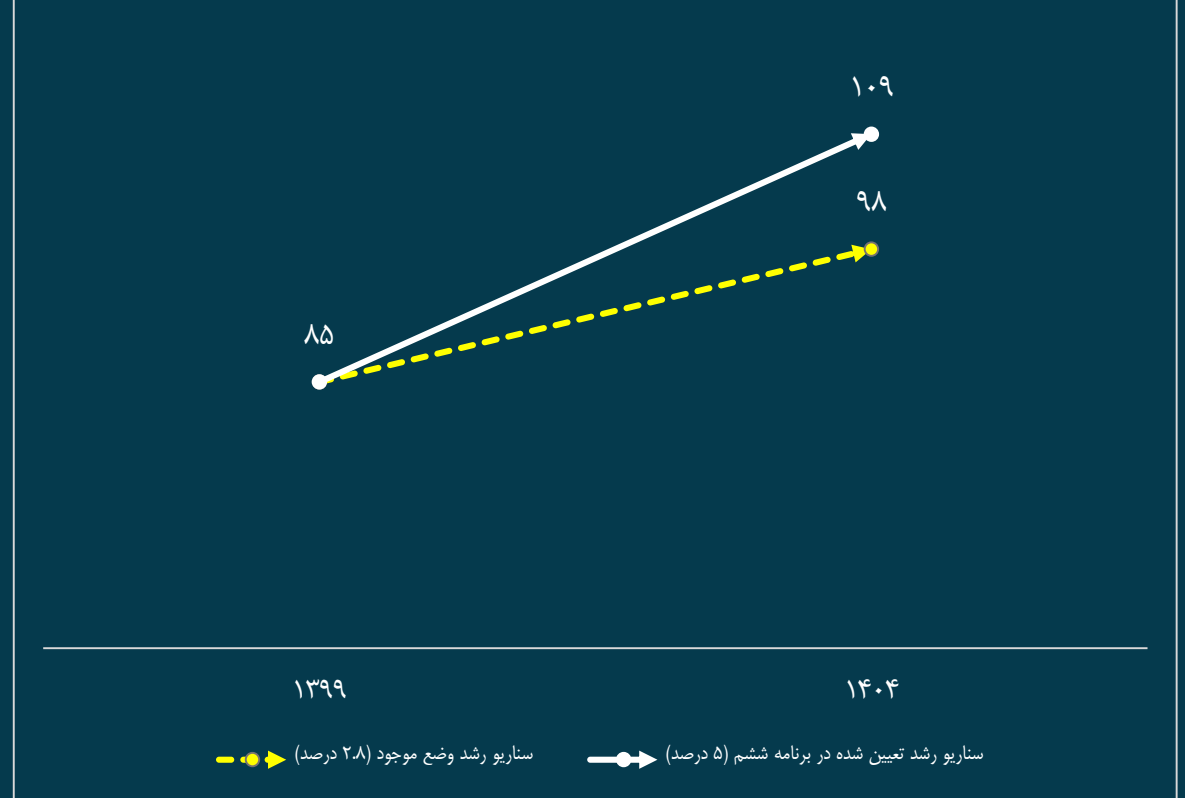
چشم انداز صنعت برق در افق ۱۴۰۴

چشم انداز سرمایه مورد نیاز توسعه صنعت در افق ۱۴۰۴ - میلیارد دلار

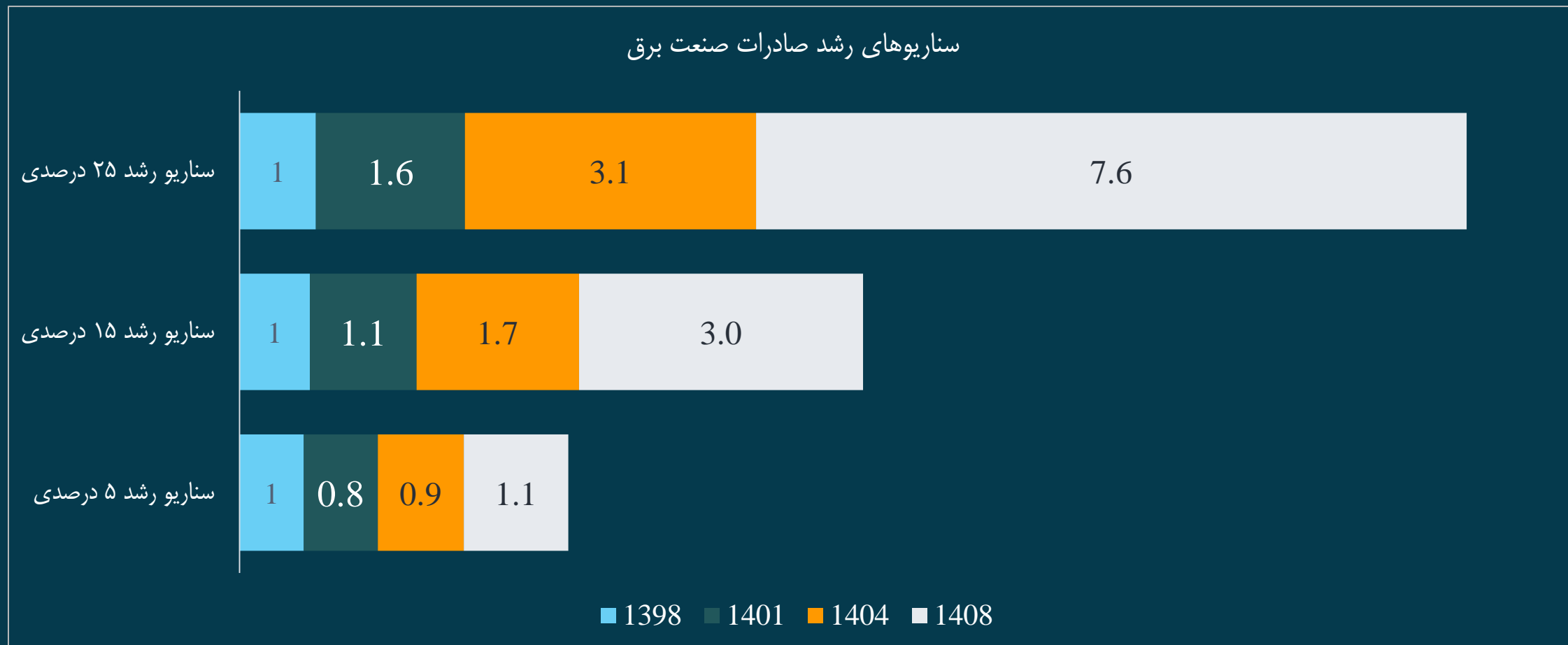
در سناریو رشد وضع موجود (رشد ۲.۸ درصدی) حدود ۸ میلیارد دلار سرمایه‌گذاری باید انجام شود. در سناریو جایگزین که بر اساس رشد ۵ درصد (نرخ رشد مورد نظر در برنامه ششم) حدود ۱۵ میلیارد دلار سرمایه‌گذاری مورد نیاز است.

چشم انداز ظرفیت تولید برق کشور در سال ۱۴۰۴ - هزار مگاوات

در سناریو ادامه وضع موجود انتظار می‌رود سالانه بطور متوسط سالانه حدود ۲۵۰۰ مگاوات به ظرفیت تولید برق کشور اضافه شود و در سال ۱۴۰۴ به ظرفیت نامی حدود ۹۸ هزار مگاوات برسد. اما اگر دولت بخواهد در چهارچوب رشد اهداف برنامه ششم و متناسب با ظرفیت رشد اقتصادی مورد انتظار در اسناد بالادستی کشور، تولید برق کشور را افزایش دهد انتظار می‌رود سالانه حدود ۴۷۰۰ مگاوات به ظرفیت تولید برق کشور افزوده شود و در سال ۱۴۰۴ به ظرفیت نامی حدود ۱۰۹ هزار مگاوات دست پیدا کند.

سناریوهای پیش‌بینی میزان صادرات صنعت برق تا سال ۱۴۰۸

چشم‌انداز صادرات بخش برق بر اساس نرخ رشد در سه سناریو، روند پایه (نرخ رشد ۵ درصدی)، سناریو رشد ۱۵ درصدی و سناریو رشد ۲۵ درصدی را نشان می‌دهد. بر اساس این سناریوها، میزان صادرات در سال ۱۴۰۴، با نرخ رشد ۵ درصد، برابر ۰.۹ میلیارد دلار و در سال ۱۴۰۸، برابر ۱.۱ خواهد بود. در سناریو رشد ۱۵ درصدی، میزان صادرات صنعت برق در سال ۱۴۰۴ برابر ۱.۷ میلیارد دلار و در سال ۱۴۰۸ حدود ۳ میلیارد دلار خواهد بود (در سال ۱۴۰۸ به عدد سال ۱۳۹۴ می‌رسد). در سناریو رشد ۲۵ درصدی، میزان صادرات در سال ۱۴۰۴ به ۳.۱ میلیارد دلار (مشابه سال ۱۳۹۴) و در سال ۱۴۰۸ به ۷.۶ میلیارد دلار خواهد رسید.

سندیکای صنعت برق ایران

www.ieis.ir

info@ieis.ir

